

UDRUGA ZA
RAZVOJ
HRVATSKE
www.urh.hr

'Toplifikacija naselja na obnovljive izvore energije'

Sisak, 27.-28.11.2008.

mr.sc. Marija Šćulac Domac.

Poticaji Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

REPUBLIKA HRVATSKA

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

Poticaji Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti

mr.sc. Marija Šćulac Domac
voditeljica projekata i programa
energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Savjetovanje "Toplifikacija naselja na obnovljive izvore energije"
Sisak, 27.-28. studeni 2008.

Obnovljivi izvori energije u Hrvatskoj (I)

- ❑ **Veliki potencijal - biomasa, vjetar, Sunce, geotermalne vode, mali vodotoci**

- ❑ **Najbolje mogućnosti za korištenje obzirom na konkurentnost i potencijalni doprinos nacionalnoj energetske bilanci u području:**
  - **toplinske energije - toplane na biomasu i toplinski sunčani kolektori**
  - **električne energije - vjetroelektrane i kogeneracije na biomasu**

- ❑ **Ostale tehnologije korištenja OIE kao što su **geotermalna postrojenja za proizvodnju toplinske energije, male hidroelektrane i fotonaponski sustavi za proizvodnju električne energije te korištenje tekućih biogoriva u prometu imaju nešto slabije mogućnosti za korištenje****

Obnovljivi izvori energije u Hrvatskoj (II)

- ⇒ Cilj do 2010: 5,8% OIE u ukupnoj potrošnji električne energije
5,75% biogoriva u ukupnoj potrošnji motornih goriva
- ⇒ Cilj do 2020: 20,3% OIE u ukupnoj potrošnji energije
10% biogoriva u ukupnoj potrošnji motornih goriva

□ Nacionalni dokumenti i regulativa:

- podzakonski propisi za proizvodnju električne energije iz OIE (2007),
- planovi stavljanja biogoriva na tržište RH (2007,2008),
- Zakon o biogorivima (do konca 2008),
- Strategija energetskeg razvoja RH do 2020. (javna rasprava o Nacrtu Zelene knjige u tijeku)
- podzakonski propisi za proizvodnju toplinske energije iz OIE (2009)

Ocjena stanja i ključni uvjeti za realizaciju projekata

⇒ Realizacija projekata

- ❑ **Potencijal tržišta za projekte obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj je velik i u stalnom porastu**
- ❑ **Razlog tome je:**
  - *porast cijena energije, uvoz energije, sigurnost opskrbe*
  - *proces pristupanja EU, ispunjenje međunarodnih obveza (EU direktive, Kyoto protokol), jačanje svijesti na svim razinama o nužnosti održivog razvitka (okoliš, klimatske promjene)*
  - *domaća industrija, radna mjesta, BDP, makroekonomija*

⇒ Ključni uvjeti za realizaciju projekata

- ❑ **Raspoloživost odgovarajućih izvora financiranja**
- ❑ **Definiran zakonodavni, administrativni i institucionalni okvir**
- ❑ **Definiran organizacijski i tržišni okvir**

Mogući izvori financiranja projekata u Hrvatskoj

- Proračuni** – državni, jedinice lokalne i regionalne samouprave (općine, gradovi, županije)
- Namjenski fondovi** – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- Poticaji** – državne potpore proizvođačima opreme za korištenje OIE; Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 33/2007)
- Darovnice i drugi međunarodni programi pomoći** – Darovnica GEF-a za kreditiranje pripreme projekata OIE i Darovnica GEF-a za razvoj projekata energetske učinkovitosti (provedbene institucije HBOR i HEP ESCO); UNDP projekti energetske učinkovitosti
- Programi kreditiranja Hrvatske banke za obnovu i razvitak** – Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
- Komercijalni programi financiranja** - krediti poslovnih banaka
- EU programi** – IPA, FP7, IEE, ...
- Ostalo** - energetske usluge (ESCO), financiranje od treće strane, javno-privatno partnerstvo, ...

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

- ❑ Fond osnovan Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, na temelju Zakona o zaštiti okoliša i **Zakona o energiji**
- ❑ Prvi i jedini **izvanproračunski namjenski fond** za financiranje projekata, programa i mjera:
  - zaštite okoliša,
  - gospodarenja posebnim kategorijama otpada,
  - **energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije**
- ❑ Sredstva za financiranje poslova Fonda uglavnom se osiguravaju iz **namjenskih prihoda** od:
  - naknada onečišćivača okoliša (*emisije CO₂, SO₂ i NO₂*)
  - naknada za opterećivanje okoliša otpadom (*neopasni i opasni otpad, industrijski otpad, posebne kategorije otpada - ambalažni otpad, otpadne gume, električni i elektronički otpad, otpadno ulje, vozila, baterije, akumulatori*)
  - posebnih naknada za okoliš na motorna vozila

Ostvareni i planirani prihodi Fonda (2004. – 2009.)

mil HRK	2004.	2005.	2006.	2007.	plan 2008.	plan 2009.
Naknada na emisiju u okoliš CO ₂ , NO ₂ , SO ₂	3,51	11,89	15,77	33,80	64,50	68,00
Naknade na komunalni otpad, neopasni industrijski otpad i opasni otpad	2,71	4,45	8,28	9,78	15,40	13,80
Posebna naknade na okoliš za vozila na motorni pogon	164,30	196,39	212,12	225,82	230,00	240,00
Naknada za posebne kategorije otpada (ambalaža, gume, E&E otpad, vozila, baterije, akumulatori, otpadno ulje)	0,00	0,27	419,02	830,78	863,35	878,45
Naknade korisnika okoliša	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	200,00
Ostali prihodi	1,76	1,98	5,46	22,77	5,30	10,90
UKUPNO PRIHODI	172,27	214,74	660,63	1.122,95	1.378,55	1.411,15

Dodjela sredstava Fonda

- ❑ **Sredstva Fonda dodjeljuju se na temelju javnog natječaja kojeg raspisuje Fond i to:**
  - **jedinicama lokalne i regionalne samouprave**
  - **trgovačkim društvima**
  - **obrtnicima**
  - **drugim pravnim i fizičkim osobama**

- ❑ **Sredstva se dodjeljuju u obliku:**
  - **zajmova**
  - **subvencija kamate**
  - **financijske pomoći**
  - **donacija**

- ❑ ***Trgovačka društva i druge privatno-pravne osobe ostvaruju pravo samo na zajmове i subvenciju kamate na kredite odobrene kod poslovnih banka***

Kriteriji za dodjelu sredstava

Opći kriteriji

- ❑ Jedinice lokalne samouprave sufinanciraju se na:
  - području od posebne državne skrbi do 80%
  - brdsko planinskom i otočnom području do 60%
  - ostalim područjima do 40%

- ❑ Druge pravne i fizičke osobe financiraju se do 40% planiranih sredstava ulaganja (subvencije kamate najviše do 1,0 milijun kuna, a zajmovi do 1,7 milijun kuna)

Posebni kriteriji

- pripremljenost projekta
- stupanj povoljnog utjecaja na okoliš i energetska učinkovitost
- kvaliteta ponuđenoga tehničkog rješenja
- stupanj ugroženosti okoliša
- financijska sposobnost korisnika sredstava za ulaganja i povrat sredstava ako je povrat sredstava ugovoren

Područja ulaganja Fonda

Energetska učinkovitost

Industrija, sektor usluga i javni sektor – javna rasvjeta, zamjena goriva, iskorištavanje otpadne topline

Energetski pregledi i demonstracijske aktivnosti

Kogeneracijska postrojenja

Centralizirani toplinski sustavi

Zgradarstvo/održiva gradnja – niskoenergetski i pasivni objekti, ugradnja novih i/ili zamjena postojećih materijala, komponenti i uređaja, primjena OIE

Čistiji transport – organizacijske i tehničke mjere, korištenje alternativnih goriva, nabava vozila EURO 5

Obnovljivi izvori energije

Sunčeva energija – toplinski sunčani kolektori, fotonaponski sustavi

Energija vjetra – razvoj projekata i izgradnja

Energija biomase - kogeneracija, toplifikacija, bioplin, kruta biogoriva (drveni ugljen, briketi, peleti) i tekuća biogoriva (biodizel, bioetanol)

Energija iz malih vodotoka – razvoj projekata i izgradnja

Geotermalna energija – razvoj projekata i izgradnja

Ostali obnovljivi izvori - energija plina iz deponija ili postrojenja za preradu otpadnih voda

Ulaganja Fonda u projekte OIE i EU (2004. – 30.09.2008.)

HRK		Odobreno	Isplaćeno
Poboljšanje energetske učinkovitosti	(78)	58.995.802	33.149.754
Korištenje obnovljivih izvora energije	(39)	50.631.802	23.297.034
Održiva gradnja	(9)	7.300.976	5.024.665
Cistiji transport	(3)	355.865	129.005
Energ. pregledi i demonstr. aktivnosti	(118)	3.665.710	3.100.201
Obrazovne, istraživačke i razvojne studije	(50)	4.777.072	2.696.169
Ostali projekti i programi	(5)	21.750.000	8.117.015
UKUPNO OIE i EU projekti	(303)	147.477.227	75.513.843

Primjeri projekata korištenja biomase

(23 projekata i studija – Fond 26,2 milijuna kuna)

Proizvodnja biodizela (3 projekta)

Vitrex d.o.o. Virovitica

Europa Mil-biogoriva d.o.o. Zagreb (lokacija Vukovar)

Modibit d.o.o. Ozalj

Proizvodnja peleta (3 projekta)

Adriadrvo d.o.o. Gradec, Finvestcorp d.d. Čabar, Grad Slatina

Centralizirani toplinski sustavi s kotlovima na biomasu (5 projekata)

Hrvatske šume d.o.o. Zagreb (lokacija Gospić), Grad Čabar - Gerovo, Općina Fužine, Općina Vojnić, Općina Žakanje

Kogeneracijska postrojenja i kotlovnice na biomasu (7 projekata)

Tofrado d.o.o. Pleternica

Ravna d.o.o. Ravna Gora

Belišće d.d. - TPD Belišće

Lokve d.d. Lokve

Međimurjeplet d.o.o. Čakovec

DIL d.o.o. Vojnić

Hrast d.o.o. Strizivojna

5 studija

Primjeri projekata korištenja geotermalne energije

(1 projekt i 2 studije - Fond 10,15 milijuna kuna)

- ❑ **Općina Legrad - Program gospodarske uporabe geotermalne energije na lokaciji Lunjkovec-Kutnjak**
  - proizvodnja i utiskivanje geotermalne vode
  - geotermalno postrojenje (2,5 MW električne snage i 10 MW toplinske snage) sa cjevovodom za dopremu rashladne vode iz Drave
  - toplinska stanica i sustav distribucije toplinske energije na lokaciji;
  - proizvodni i energetske podskupine ostalih korisnika geotermalne energije na lokaciji Lunjkovec-Kutnjak (sušara, toplice, plastenici-povrće, plastenici-cvijeće, ribogojilište)
  - u drugoj fazi: sustav daljinskog grijanja za Koprivnicu.

- ❑ **Lječilište Topusko** – studija “Energetska efikasnost korištenja termalnih voda u Topuskom”

- ❑ **Grad Bjelovar** – studija “Izrada osnovnih ekonomskih indikatora i prostorno planske dokumentacije za energetske korištenje geotermalnog polja Velika Ciglena za potrebe buduće Poslovne zone Ciglena”

Natječaji Fonda za sufinanciranje projekata u 2008 godini

- ❑ Natječaj za pravne osobe za korištenje sredstava Fonda radi financiranja programa i projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije objavljen 14. srpnja 2008. (zaključen 12. rujna 2008.)
- ❑ Projekti energetske učinkovitosti, **obnovljivih izvora energije**, čistijeg transporta i održive gradnje
- ❑ Na natječaj dostavljeno 231 projekt, od čega:
  - 142 energetske učinkovitosti
  - 39 obnovljivih izvora energije (*3 projekta toplifikacije*)
  - 42 održive gradnje
  - 8 čistijeg transporta
- ❑ Ukupna vrijednost svih prijavljenih projekata iznosi gotovo 1,5 mld kuna, a od Fonda se traži sufinanciranje u iznosu od 200 milijuna kuna
- ❑ U tijeku je evaluacija projekata – odluka UO Fonda do konca studenog 2008. godine

Planirane aktivnosti Fonda u području poticanja proizvodnje toplinske energije iz OIE

- Podzakonski akti za poticanje proizvodnje toplinske i rashladne energije iz OIE (*u pripremi*):
  - MINGORP, Fond – očekivani početak primjene druga polovica 2009.
  - Podzakonski propisi – uredba o iznosu naknada za poticanje i pravilnik o povlaštenom proizvođaču toplinske energije
  - Fond - institucija zadužena za realizaciju sustava poticaja (*kontinuirano – otvoreni javni natječaj Fonda do realizacije planiranih godišnjih sredstava!*)
  - sredstva: 100-200 milijuna kuna godišnje (ovisno o rastu cijena energije)
  - pravne i fizičke osobe
  - dizalice topline, toplinski sunčani kolektori, peći i kotlovi na biomasu
    - *poticanje ugradnje malih peći na biomasu za grijanje i PTV u kućanstvima*
    - *poticanje izgradnje sustava područnog grijanja na biomasu u većim zgradama i manjim naseljima*
    - *poticanje modernizacije industrijskih kotlovnica na drvni ostatak*
    - *poticanje korištenja biomase u sušarama i ostalim objektima poljoprivredne i prehrambene industrije*

Ostale aktivnosti Fonda u području korištenja energije biomase

- ❑ **Projekt obnovljivih izvora energije temeljem Darovnice Zaklade Globalnog fonda zaštite okoliša (GEF) Republici Hrvatskoj**
  - Kreditiranje izrade projektne dokumentacije
  - Fond radi tehničku analizu projekata, sufinancira provedbu svakog pojedinog projekta kroz zaključivanje tripartitnog ugovora o kreditu (HBOR-FOND-korisnik kredita)

Planirana ulaganja Fonda u projekte OIE i EU u 2008. i 2009. godini

HRK	2008.	2009.
Poboljšanje energetske učinkovitosti	34.086.000	37.900.000
<i>Korištenje obnovljivih izvora energije</i>	<i>21.500.000</i>	<i>22.200.000</i>
Održiva gradnja	7.000.000	15.000.000
Cistiji transport	4.000.000	3.000.000
Energ. pregledi i demonstracijske aktivnosti	1.500.000	330.000
Obrazovne, istraživačke i razvojne studije	4.000.000	5.200.000
Ostali projekti i programi	14.400.000	10.000.000
UKUPNO OIE i EU projekti	86.486.000	93.630.000

Prioriteti u sufinanciranju Fonda u 2009. godini

- ❑ Korištenje obnovljivih izvora energije za proizvodnju toplinske energije – pravne i fizičke osobe

- ❑ Energetska učinkovitost u javnom sektoru
izgradnja energetski učinkovite i ekološke javne rasvjete
smanjenje potrošnje energije u zgradama državne uprave, jedinica lokalne i regionalne samouprave

- ❑ Čistiji transport – pravne osobe

REPUBLIKA HRVATSKA

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST

**Ksaver 208
HR-10000 Zagreb
Hrvatska**

tel. +385 1 5391 800   fax. +385 1 5391 860

**kontakt@fzoeu.hr
www.fzoeu.hr**